La

1968

XX METŲ

Mūsų Vytis

TURINYS

LIETUVIŠKUMAS LIETUVOJ IR AMERIKOJ 176

EILĖRAŠČIAI 179 185 192 201

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLA LIETUVIŲ IŠEIVIJOS TARPE 183

SENOVĖS LIETUVIŲ TIKĖJIMAS 189

MINTYS AKADEMINIO SKAUTŲ SKYRIAUS VEIKLOS KLAUSIMAIS 196

MŪSŲ PASTOGĖJE 205

SUMUŠTINIS 208

No. 5 NOVEMBER - DECEMBER 1968

LAPKRITIS - GRUODIS

MŪSŲ VYTIS (OUR KNIGHT) is a magazine published bi-monthly, except in July and August, by the Collegiate Division of the Lithuanian Scouts Association, Inc., 12601 So. Stewart St., Chicago, Illinois 60628. Yearly subscription $4.00, single copies at $1.00.
Managing Editor: Jonas Tamulaitis, 6818 So. Claremont St., Chicago, Illinois 60636. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

Mūsų sesės akademikės V-je Tautinėje Stovykloje. *Foto G. Peniko*

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

LIETUVIŠKUMAS LIETUVOJ IR AMERIKOJ

Jolanta Raslavičiūtė

Sesė Jolanta sekmingai apgynė šią temą savo sesių tarpe kandidačių apklausinėjimo metu. Jai buvo spalvos duotos Čikagos skyriaus metinės šventės savaitgalį. Sesė Jolanta taip pat yra ASD Valdybos narė.

Tautiškumas lietuviams, kaip ir kitiems Europos gyventojams buvo skiepijamas nuo mažens ir dar ir dabar tebėra svarbus reiškinys lietuvių gyvenime. Bet lietuviškumo išlaikymas šiais laikais žymiai pasunkėjęs, nes lietuviai yra išsisklaidę po pasaulį tarp kitataučių. Esant tokiai padėčiai kyla klausimas: kiek ilgai lietuviai pajėgs išlaikyti lietuviškumą ir kur tas lietuviškumas ilgiau išsilaikys — Lietuvoje ar Amerkoje?

Amerikoje lietuvių tarpe yra nuomonė, kad lietuviškumas Lietuvoje yra dideliame pavojuje.

Neseniai man teko aplankyti Lietuvą ir iš savo įspūdžių priėjau išvados, kad dabartinėje Lietuvoje lietuviams lietuviškumas nekelia jokios problemos, jis yra natūralus ir savaime suprantamas. Palyginus su praeitimi, jų lietuvičkumas ne tik nesumažėjo, bet pasidarė gal net atsparesnis. Gyvendami natūraliose savo krašto aplinkybėse, kur gyventojų daugumą sudaro lietuviai, ir kur kasdieninis gyvenimas nėra atskirtas nuo lietuviškų pagrindų, jie neturi sunkumų išsilaikyti savo tautiniame charakteryje, neturi jokių abejonių, kad gimę lietuviais jie niekuo kitu ir negali būti. Tuo atžvilgiu jiems žymiai lengviau nei mums: mokyklose dėstoma lietuviškai, kalba, dainuoja ir galvoja lietuviškai. Vienu žodžiu, jų gyvenimas, koks jis bebūtų, vyksta lietuviškoje dvasioje.

Bet ir Lietuvoje yra svetimos įtakos pavojus, nes rusai visą laiką stengiasi sutrukdyti tas palankias sąlygas (lietuviškumo išlaikymo). Kartu su savo politine ideologija jie primeta ir rusų kalbą, rusų istoriją ir literatūrą bei kitus mokslus. Kitaip tariant, rusifikacija vyksta visais frontais: politiniu ir kultūriniu keliu.

Bet lietuviai priešinasi rusifikacijai. Nenatūralus reikalavimas, kad visi mokiniai Lietuvoje jau antroj klasėj turi pradėti mokytis rusų kalbos, lietuvius labai neigiamai veikia. Jau vien tik pati prievarta iššaukia pasipriešinimą žmoguje, nors jis ir negali jo parodyti, nors ir turi klausyti. Bet ta prievarta nepakeičia nei jo galvojimo, nei jo nusistatymo, nei pagaliau pastangų ją kaip nors pakreipti savo naudai.

Pav. Rusijoje yra 10 metų pradžios ir vidurinės mokyklos sistema ir šią sistemą okupantai norėjo įvesti Lietuvoje. Bet lietuviai pasipriešino tuo pretekstu, kad svetimos kalbos, t. y. rusų kalbos privalomas mokymas apsunkina mokinį ir todėl jis turi turėti vienus „ekstra“ metus programai išeiti. Tuo būdu lietuviai laimėjo, kad lietuviškos mokyklos baigimas duoda žmogui didesnį išsilavinimą nei rusiškos. Jie mokėjo prievartą išnaudoti savo naudai.

Rusų pastangos surusifikuoti lietuvius tur būt bus bevaisės šioje generacijoje, nes tėvų ir natūralios aplinkos įtaka yra dar labai stipri tautinės dvasios išlaikyme. Bet tas rusifikacijos procesas vis dėl to slenka pirmyn visokiais keliais. Pav. yra teigiama, kad prieš 20 metų Lietuvoje buvo apie 95 % lietuvių, o šiuo metu apytikriai tik 65 % gyventojų yra lietuviai. Taigi rusai mėgina įsistiprinti krašte visokiais būdais ir eventualiai paveikti lietuvių gyvenimą taip, kad jis nesiskirtų nuo Rusijos, t. y. kasdieninis gyvenimas vyktų rusiškoj dvasioj.

Tos pastangos ir jų rezultatai jaučiami jau dabar. Pav. kai Vilniuje įeini į krautuvę ir prašai duonos ar kas ten bebūtų, pardavėja, kuri yra rusė, apsimeta nesuprantanti, o jei supranta neatsako. Ji ląukia kol paprašysi rusiškai ir tik tada patarnauja, jei tai patarnavimu galima vadinti. Kitą kartą žmogus nenorėdamas sugaišti laiko ginčytis, krautuvėj jau automatiškai kalba rusiškai. Po ilgesnio laiko jis jau savaime prie to pripras ir nebegalvodamas kalbės rusiškai.

Taigi pavojus yra toks, kad laikui bėgant rusicizmas nejučiomis paskleis savo įtaką kasdieniniame gyvenime ir lietuviai, taip pat nejučiomis, jai pasiduos.

Rusų gabenimas į Lietuvą, o lietuvių — į Rusiją taip pat labai pavojingas. Net dabar lietuvis studentas, baigęs universitetą, gauna darbo paskyrimą. Dažnai pasitaiko, kad tenka dirbti už Lietuvos ribų — Rusijoj ar Latvijoj ar kitur. Per tris metus jis lengvai gali pasiduoti naujos aplinkos įtakai, per tuos tris metus ne vienas apsiveda kitatautę, ar visai nebegrįžta į Lietuvą, kur mažiau uždirbtų ir todėl gyvenimo sąlygos būtų sunkesnės.

Nors ir Lietuvoje yra kliūčių, bet Amerikoje lietuviškumo išlaikymo padėtis yra dar tragiškesnė.

Lietuviai čia atvyko kaip svečiai įsvetimą aplinką, kur jų lietuviškumo išlaikymas ar praradimas neturi jokios reikšmės kraštui. Jie čia neturi tos dėkingos natūralios aplinkos, kurią turi Lietuvos lietuviai. Be to, lietuviai sudaro tik labai nežymią mažumą šio krašto gyventojų tarpe ir todėl jų tautinis charakteris ir jo išlaikymas randasi labai nedėkingoje svetimoje aplinkoje ir pareina grynai nuo jų pačių pastangų.

Amerikoje lietuviškumo ugdymo sąlygos yra palankios tik tiek, kad čia tautiškumą skleisti galima visai laisvai ir prieš jį niekas nekovoja. Bet kasdieninio gyvenimo aplinkybės daro savo įtaką: visas susižinojimas vyksta anglų kalba, tiek darbe, tiek mokyklose, tiek gyvenamos vietos aplinkoje. Jos nemokėti neįmanoma, kaip ir neįmanoma jos kasdien nevartoti.

Mūsų generacija, bent dauguma, dar laikome, kad lietuvių kalba yra mūsų gimtoji kalba, kad Lietuva yra mūsų tėvynė. Bet jau ir mes sklandžiau kalbame angliškai nei lietuviškai, ir esame geriau susipažinę su šio krašto reikalais nei su Lietuvos. Lietuvių kalbos mokėjimas yra skatinamas tėvų, ne aplinkos. Netekę tėvų įtakos gal neteksime ir to skatinimo mokytis ir kalbėti lietuviškai.

ŠVENTĖ

Suėjome visi — —
gyvi ir negyvi — —
juk lengva mums suprasti
naktį, kai jos nėra — —
dainuoti
vidurnaktį išmoktą
dainą
apie žmogų,
ir jo drebančias šakas
ir jo lapus, draskančius
ramųjį nakties sapną,
ir jo tuščias rankas.

Suėjome visi — —
juk lengva mums suprasti
laiką, kai jo nėra — —
dainuoti
vidurdienį girdėtą dainą
apie saulę,
apie žmogaus baimę,
kad vieną dieną nebebus
ugnies,
ir jis liks vienas
medžio pilna širdim
ir uždaru dangum.

Suėjome visi — —
juk lengva mums suprasti
žmogų, kai jis yra,
kai jo nėra,
kai visa viena, — —
savo širdims grąžinti saulę
ir naktyse
daina
pripildytomis rankomis
kartu — — gyvi ir negyvi — —
grįžti
ir eiti.

Ses. M. Jurgita - Marytė Saulaitytė

Sesės V-TS

Foto G. Peniko

Foto G. Peniko

Nuotr. V. Bacevičiaus

Foto G. Peniko

Nuotr. V. Bacevičiaus

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLA LIETUVIŲ IŠEIVIJOS TARPE

Andrius Markulis

Brolis Andrius pristatė šią temą siekdamas priėmimo į senjorų tarpą. Jis ją sekmingai apgynė ir Čikagos skyriaus metinės šventės savaitgalį jam buvo duotos spalvos.

Visuose laisvojo pasaulio kraštuose, kur tik gyvena lietuvių, yra ir to ar kito krašto Lietuvių Bendruomenė. Visų šių kraštų Lietuvių Bendruomenės sudaro vieną šeimą — Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Vien tik Čikagoje yra 175 lietuviškos organizacijos, draugijos bei įvairūs klubai („Chicago Tribune" 1965 m .liepos 1). Lietuviai tas organizacijas įkūrė siekdami bendrų tikslų: tikybinių, politinių, kultūrinių bei profesinių, pvz.: gydytojai, inžinieriai, Kunigų Vienybė, buvę kariai, buvę policijos valdininkai, teisininkai, miškininkai, savišalpos draugijos, namų savininkai, šauliai, skautai, studentų korporacijos ir kitos jaunimo organizacijos, chorai, tautinių šokių grupės, sporto klūbai, medžiotojai, filatelistai, vilniečiai, panevėžiečių draugijos ir daugelis kitų.

Kuo skiriasi Lietuvių Bendruomenė nuo kitų organizacijų? Bendruomenė skiriasi nuo tų visų grupių tuo, kad ji yra lyg tai visų motina, nors ir savo amžiumi daug jaunesnė už kitas čia suminėtas organizacijas, kadangi visų tų organizacijų nariai yra lietuviai, o Lietuvių Bendruomenė broliškai sujungia visus lietuvius išeivius, po visą pasaulį išsiblaškiusius, į vieną didelę šeimą. Šitas ryšys eina iš pačios žmogaus prigimties, juos riša lietuviškas būdas, papročiai, kalba, giminystė. Kas yra gimęs lietuviu, tas priklauso ir savo tautinei bendruomenei. Kiekvienas lietuvis yra Lietuvių Bendruomenės narys, be skirtumo lyties, amžiaus, tikybos, užsiėmimo ar politinio nusistatymo ir juo bus tol, kol bus lietuviu, kol turės lietuvišką nusistatymą ir lietuvišką širdį, nors pats ir būtų Lietuvos niekada nematęs. Į Lietuvių Bendruomenę nepritampa tik tokie, kurių sąžinės nešvarios, tie kurie pritaria Lietuvos okupacijai, kurie pasirinko mieliau tarnauti Maskvos valdovams — bolševikams, — Lietuvos priešams. Tokiems mūsų broliams, apsikrėtusiems raudonuoju maru, nėra vietos mūsų bendruomenėje. Tik laimė, kad tų paklydusių mūsų brolių tik labai maža nereikšminga saujelė tėra.

Svetimtautis Sauerveinas, beveik prieš 100 metų, atvažiavęs į Lietuvą pamilo jos gamtą, jos žmones ir jų papročius ir susižavėjęs lietuvių kalba, ją pats gerai išmoko ir vėliau sukūrė šią nemirštančią dainą ir ją lietuviams padovanojo, norėdamas, kad lietuviai brangintų visa tai kas yra lietuviška.

Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais norime ir būt!
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražūt!

Kaip ąžuols drūts prie Nemunėlio
Lietuvis nieko neatbos!
Kaip eglė ten prie Šešupėlio
Ir vėtroj, ir žiemą žaliuos!

Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais norime ir būt!
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturime leist pražūt!

Vėliau toji daina tapo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės himnu. Šie keli žodžiai yra tikras receptas lietuvio išeivio tautinei sveikatai bei gyvybei apsaugoti. Šiuos žodžius turėtų dažnai prisiminti kiekvienas laisvojo pasaulio lietuvis.

Lietuvių bendruomenės uždavinys yra išlaikyti lietuvybę (lietuvių kalbą, papročius, kultūrą) visuose pasaulio kraštuose gyvenenčių lietuvių tarpe. Rūpintis išeivijos jaunimu: organizuoti lietuviškas mokyklas, nustatyti veikimo gaires, kap geriau savo tėvų bei protėvių tautinį palikimą išlaikyti savyje ir kaip jį perteikti ateities kartoms ir kol Lietuva tebėra pavergta, — visomis išgalėmis remti Lietuvos laisvinimo bylą.

Lietuvių Bendruomenė, kad pakeltų lietuvių išeivių dvasią, yapč jaunimo tarpe, kad iškeltų lietuvių vardą svetimųjų tarpe ir tuo pačiu pavergtos tautos dabartinei padėčiai nušviesti, organizuoja didingas Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados lietuvių dainų ir taip pat tautinių šokių šventes. Jau buvo suruoštos 3-Dainų Šventės, kurios įvyko Čikagoje (I-ji 1956 m., II-ji 1961 m. ir III-ji 1966 m.), o Amerikos ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių Šventės: I — 1957 m., II — 1963 m. ir III — 1968 m. taip pat Čikagoje. Šios šventės pareikalavo milžiniško darbo tiek iš rengėjų tiek iš dalyvių choristų ir šokėjų, kurie dešimtimis ir šimtais suvažiavo į Čikagą bendro tikslo vedami, net iš tolimiausių lietuvių kolonijų. O tos šventės, — tai vienintėlis įvykis pasaulio lietuvių tarpe galėjęs suburti kiekvieną kartą 10 tūkstančių lietuvių žiūrovų. Tai rodo, koks didelis Lietuvių Bendruomenės autoritetas, nes jokia kita organizacija neturėtų tokio visuotino ir nuoširdaus pritarimo visų pasaulio lietuvių tarpe.

Tie, ir kiti, čia nesuminėti darbai byloja apie mūsų bendruomenės siekimus ir nueitą kelią lietuvybei mūsų tarpe išlaikyti.

Mano nuomone, neužtenka to, kad esame gimę lietuviais, lietuviškomis pavardėmis bei vardais vadinamės, — visa tai mums yra tėvų duota, be mūsų pačių pastangų, bet svarbiausia, kad mes patys turime būti ir turime stengtis išlikti tuo kuo esame ir kuo niekad nepaliausime buvę, — lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būt!

Sniege aš laukiau Tavęs,
Lietuje aš laukiau Tavęs,
Saulei šviečiant aš laukiau Tavęs,
Gale siauro pilkai grįsto tako aš
laukiau Tavęs,
Gražiose pievose tarp gluosnių aš
laukiau Tavęs,
Rankas ištiesęs Tave apglėbti savo
džiaugsmu ir skausmu aš
laukiau Tavęs;
Ir Tu kas dien atėjai ir žiūrėjai į
mane ir galvojai,
Ir net dabar, skaitydama šiuos žodžius,
nežinau, ar ač tikra,
ar tik graži pasaka —
Ir gal niekad nežinosiu.

Rasa Šilėnaitė
Putnam Bendrabutis

GARSAS

Kęstutis Gaidžiūnas

Kvapas
tik.

Kaip medžiai
žengia
šešėliu
ir vėl
tyla slenka
kambarin.

Vienas garsas
vienas
balsas
kankina
mane vėl.

1968.X.21

Broliai V-TS

Foto G. Peniko

Nuotr. V. Bacevičiaus

Nuotr. V. Bacevičiaus

188

SENOVĖS LIETUVIŲ TIKĖJIMAS

Rūta Kaunelytė

Kada pradėjo žmonės tikėti, mes nežinom, tačiau viena yra aišku, kad nuo seniausių laikų žmonės tikėjo į aukštesnes būtybes. Tiesa, rašytinių šaltinių apie senuosius laikus mes neturime, bet archeologija, etnologija, etnografija ir kiti gimininingi mokslai sako, kad nuo seniausių laikų priešistoriniai žmonės tikėjo ir garbino įvairiausius dievus. Mažai žinome ir apie senovės lietuvių dvasinį gyvenimą. Senieji lietuviai nemokėjo rašyti ir apie tikėjimą nepaliko jokių raštų. Žinios buvo daugiausiai perduodamos iš lūpų į lūpas. Daug galima išmokt iš senovės tautosakos, liaudies papročių ir archeologijos duomenų. Ligi 13 amžiaus rašto žinių yra labai mažai ir jos neaiškios. Daugiau žinių atsiranda 16 amžiuje ir po jo. Bet tuo laiku mūsų tikėjimui įtakos turėjo krikščionybė ir tas žinias duoda svetimtautčiai, todėl tos žinios nėra visai tikslios.

Visų aisčių, tai lietuvių, prūsų ir latvių tikėjimas buvo tas pats. Jie turėjo daug dievų. Vieni garbino labiau vienus dievus, kiti kitus. Pats religijos pobūdis buvo vienodas visur: visi garbino gamtą ir nesuprantamus jos reiškinius skyrė nežemiškoms jėgoms.

Kaip visoms indo-europiečių tautoms, taip ir aisčiams labiausiai krito į akis ir juos stebino dangaus mėlynė su visomis nesuprantamomis dienos ir nakties šviesybėmis. O kas buvo nesuprantama ir žavinga, tas buvo dievu laikoma. Tuo būdu, aistis sudievino patį dangų ir jo kūnus. Pats žodis **dievas** aisčiams tur būt reiškė dangaus tėvą, jo mėlynės valdovą. Jis, rasit, buvo svarbiausias aisčių dievas. Gyvendami švelnaus klimato, civilizacijos nepaliestoj, gražioje Lietuvos gamtoje, lietuviai turėjo būti giliai religingos dvasios. Jie taip pat laikė dievais saulę, mėnulį, žvaigždes, aušrinę, aušrą ir net vaivorykštę. Kad lietuviai labai garbino saulę, rodo įvairios liaudies dainos. Pvz.:

Miela Saulytė, Dievo dukrytė
Kur taip ilgai užtrukai,
Kur taip ilgai gyvenai
Nuo mūs atstojusi?

Be saulės lietuviai labai gerbė Perkūną, kurio jie bijojo dėl jo stipraus balso ir dažnai daromos žalos. Perkūnas buvo ilgiausiai, plačiausiai ir seniausiai garbinamas karių globėjas. Mūsų protėviai tikėjo, kad Perkūnas gyvendavo ant aukšto kalno. Už gerus darbus jį Dievas gyvą paliko ir davė jam aukštą vietą danguje. Jis dabar gyvena debesyse, turi didelius rūmus ir valdo visą orą. Žmonės tikėjo, kad Perkūnas kartais ateidavo ant žemės kaip rudabarzdis medžiotojas — didelis vyras. Kartais jis ateidavo kaip senis su varine barzda, laikydamas už virvės ožį vienoj rankoj, o kitoj kirvį, su kuriuo turėdavo bausti blogus žmones. Žmonės labai bijodavo jo ir net nedrįsdavo ištarti jo vardo, bet vadino jį „dievaičiu“ ar „Dunduliu“. Tautosakoje yra žinoma maldelė:

Perkūne, dievaiti,
Nemušk žemaitį;
Bet mušk gudą,
Kaip šunį rudą!

Kiti smilkydavo ir melsdavo:

„Perkūne, dievaiti, susimilk ant mūsų, nustumk tą tamsybę ant tyrų, o mes tau būsim paklusnūs iki pabaigos svieto."

Liaudies tikėjimu Perkūnas yra teisingumo saugotojas. Žmonės tikėdavo, kad tokį žmogų, kuris pasakė melą, Perkūnas nutrenks arba jo namą sudegins. Daugiausia Perkūnas nemėgdavo velnio. Jis net kartais sudegindavo nekaltų žmonių namus, kad pagautų velnią, bet žmonės dėl to nepykdavo. Žmonės tikėdavo, kad Perkūnas atsakingas už augalų sužaliavimą, nes tik po pirmos audros augalai pradėdavo žaliuoti. Dėl to žmonės nesėdavo ir nesodindavo, nesulaukę primojo griaustinio. Kai tik pirmas griaustinis buvo anksti, žmonės džiaugėsi, nes tai reiškė ilgus ir derlingus metus. Bet jei pirmasis griaustinis buvo per anksti, žmonės nesidžiaugdavo, nes tada būdavo nederlingi metai. Žmonėms nebuvo leidžiama maudytis, sėdėti ant žemės, ar eiti be batų prieš pirmą griaustinį, nes žemė dar nėra apvalyta.

Reikšmingą vietą aisčių religijoje turėjo ugnis. Gerai buvo žinoma Gabija, kartais vadinama Panikė. Jos pareigos buvo globot Žemaitiją ir Aukštaitiją ir saugot namus. Taip pat jai buvo skiriama gydoma galia. Vieni mano, kad pirmą ugnį atnešė Perkūnas, o kiti mano, kad kregždė ugnį atnešė iš pragaro. Visoj Lietuvoj ugnis buvo laikoma šventa. Viename krosnies kampe visad žerėdavo anglys. Ta vieta buvo vadinama židiniu. Židinyje ugnis buvo labai saugoma, nes jei ta ugnis užgęstų, tai tą namą ištiktų kokia nors nelaimė. Tada reikėdavo atsinešt ugnies iš kaimynų su tikybinėmis apeigomis. Židinio ugnį saugot turėjo šeimininkė. Gult eidamos, šeimininkės sužerdavo židinio žarijas į vieną vietą sakydamos:

„Gyvenk su mumis ramybėje, šventa Gabija."

„Ugnele Gabijonėle, nekurstoma nedek, užklostoma miegok ir nevaikščiok po šiuos namelius."

Žmonės tikėjo, jei kas užgesina ugnį su nešvariu vandeniu, mindžioja ją kojomis ar spiaudo į ugnį, tas padaro nuodėmę ir bus baudžiamas po mirties arba jo namas bus sudegintas. Žmonės taip pat tikėjo, kad ugnis yra gyva ir kad jai patinka druska. Dėl to, jie įmesdavo žiupsnį druskos ir ugniai spragstėt pradėjus sakydavo:

„Šventoji Gabija, būk pasotinta."

Kai žmonės pamatydavo gaisrą, jie mesdavo druską, kad ugnis būtų pasotinta ir nurimtų. Kai būdavo epidemija, žmonės sukurdavo didelę ugnį ir visi stodavo prie ugnies ir smilkydavosi dūmais. Iš degančios ugnies buvo daromi spėjimai: jei ugnis sproginėja, reiškia, ateina svečias; jei degdamos malkos cypia, tai sakoma, kad ugnyje atgailioja mirusio žmogaus vėlė ir prašo gyvųjų pagalbos; tada žegnojama ugnis ir meldžiamasi.

Buvo labai plačiai paplitęs Žeminėlės kultas. Tai žemės deivė. Laidotuvių metu ir švenčių lietuviai turėdavo ceremonijas. Be žemės dievo buvo ir javų (pvz. linų) globėjų, lauksargių, kaukų, aitvarų ir kitokių dievybių.

Be šitų dievybių buvo laumės ir laimės. Aisčiai manė, kad jos ateidavo prie žmogaus kai jis gimdavo ir tvarkydavo gyvenimą iki pat jo mirties. Taip pat buvo ir audringų jūrų dievaitis — Vejopatis, Pušaitis, Barzdukas, derliaus dievaitis Rugius, Krūminė, Šulinis, Upinis, Ežerinis, Javinė, Žvėrinė ir kt. Aisčiai manė, kad kiekviename dalyke yra gera ir bloga dievybė.

Buvo ir vabalų kultas. Nieks neužmindavo žiogo ir skruzdėlynai niekad nebūdavo ardomi. Bet plačiausiai ir ilgiausiai buvo garbinamas žaltys. Jis buvo laikomas namų globėju ir buvo įvedamas į namą su visokiomis ceremonijomis. Viename kampe buvo paruoštas jam migis. Prie stalo buvo kviečiamas su ypatingomis ceremonijomis. Nieks neužgaudavo žalčio.

Medis buvo labai mylimas, nes jis gyveno, augo ir mirė kaip žmogus. Ypač buvo gerbiami ąžuolai, liepos, pušys, eglės, uosiai ir kadugiai. Kartais net visa giria buvo gerbiama. Šitose giriose nebuvo leidžiama mindyt žolės ar laužti šakelių. Aisčiai manė, kad čia gyvendavo dievai ir mirusios žmonių sielos.

Ivairios žolės buvo laikomos šventomis dėl jų gydomųjų galių. Briedžio oda buvo nešiojama kaip apsauga nuo mirties karo metu. Susitikimas su kokiu šventu gyvuliu turėjo visokias reikšmes.

Senovės lietuviai garbino dievus lauke ir yra daug rasta Aukų kalnų, Alkos kalnų, Aukalnių ir pan. Senovės lietuviai tačiau niekad negarbino ir nekūrė stabų ir jų negalima vadinti stabmeldžiais. Galime tik vadinti juos pagonimis.

Žmonės visad norėjo užsitikrinti dievų palankumą ir permaldauti užsirūstinusius. Tam jie turėjo tarpininkus tarp žmonių ir dievų. Šitie buvo vadinami žyniais, vaidilomis, kriviais. Jie gyveno prie šventų vietų Romuvų, laikė šventas ugnis, rinko aukas iš žmonių dievams. Be šitų dievo tarnų buvo ir visa eilė žymesnių tarpininkų - žygonių, kurie ėjo iš kaimo į kaimą ir patardavo žmonėms jų dvasiniuose reikaluose, visokie burtininkai, kerėtojai, žolininkai, paukštučiai burė paukščių pagalbą ir kt.

Aisčiai tikėjo į pomirtinį gyvenimą. Jie manė, kad mirtis buvo tik persikelimas į kitą pasaulį. Dėl to jie įdėdavo į kapą papuošalus, ginklus, darbo įrankius, žirgus, šunis sakalus, šiaip jų vartotus daiktus ir maistą. Jei koks žmogus buvo valdovas ar tarnas šitam gyvenime, bus valdovas ar tarnas kitam gyvenime. Tikėta, kad po mirties žmonės virsta medžiais, paukščiais, gyvuliais ir gėlėmis. Bet žmonės taip pat bijojo mirties. Jie uždėdavo akmenis aplink kapą, kad nubaidytų piktas dvasias. Baisiausia mirtis atrodė būti įmestam į vandenį.

Yra manoma, kad aisčiai žinojo kaip sušaldytą lavoną ilgiau išlaikyti. Kiekvienai šeimai buvo duodama girioje tam tikra vieta deginti lavoną. Tai buvo daroma su daugybe ceremonijų. Mirusio daiktams paskirstyti buvo laikomos arklių lenktynės. Greičiausio žirgo raiteliui buvo

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

duodama daugiausia daiktų. Per laidotuves miręs būdavo raudotojų palydimas. Kuo turtingesnis buvo žmogus, tuo daugiau turėjo raudotojų. Žmonės manė, kad miręs iškeliauja „į aukštą kalnelį“, „į amžinąją tėviškėlę“, kur jis laikosi savo mirusiųjų bendruomėnėje. Pomirtinį pasaulį jie vadino dausomis.

NAUDOTI ŠALTINIAI:

Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienės *Lietuvių Istorija*
Religions of the World
Domos Veličkos *Lietuvių Literatūra*
A. Šapokos *Lietuvos Istorija*

DUOBĖ

Kęstutis Gaidžiūnas

Tuščią duobę
stebiu
valandomis
nes ji
priims
kada nors
ką.
Tokia beribė
tuštuma
ten
dabar.

1968.XI.1

GELTONA ANTKLODĖ

Kęstutis Gaidžiūnas

Svarbi
ne todėl kad pirkta ar parduota
ar kad suirs, su laiku
ar sudegs
bet, jos gyvenimas
buvo jautrus
ir mes po ją ilsėjomės.

1968.IV.29

Foto G. Peniko

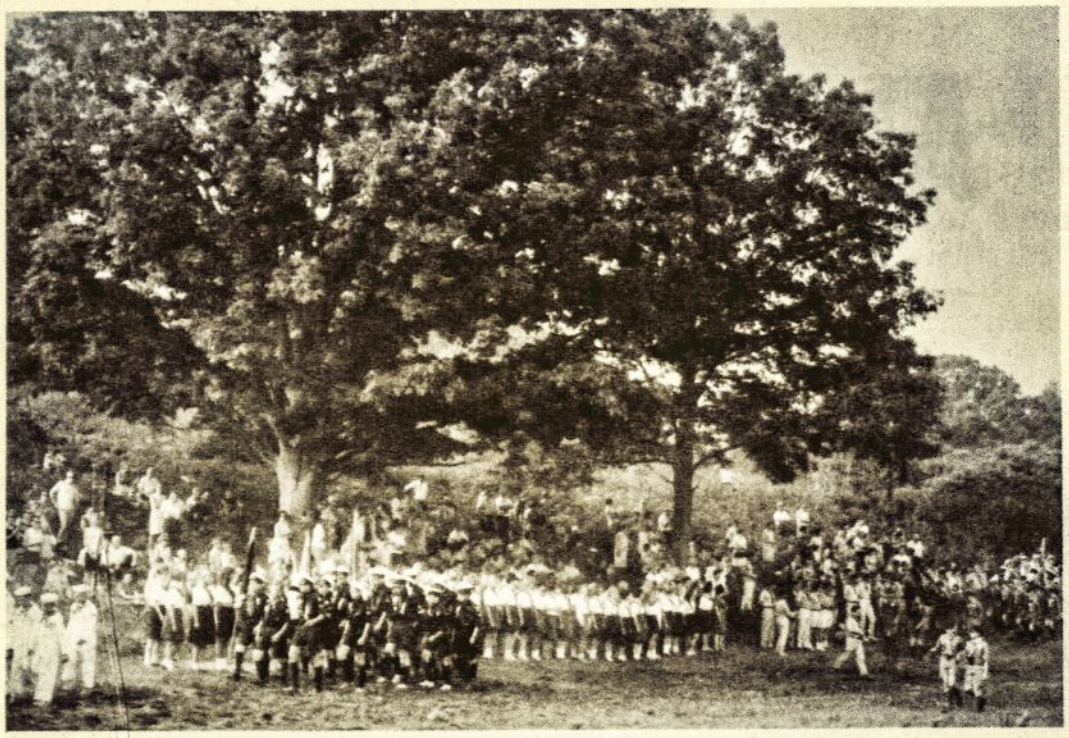

Foto R. Griškelio

Foto G. Peniko

Foto J. Tamulaičio

Foto R. Griškelio

Foto R. Griškelio

Nuotr. V. Bacevičiaus

MINTYS AKADEMINIO SKAUTŲ SKYRIAUS VEIKLOS KLAUSIMAIS

fil. s. Liūtas Grinius

„Mūsų Vyčio“ 1968 m. 2 nr. buvo patiektos mintys apie Ak. Sk. Sąj. vienetų veiklą. Ši, antroji, tąsa apibūdina Sąjūdžio paskirtį Lietuvių Skautų Sąjungoje, primena narių elgesio normas, jų grupes ir tarpūsavio ryšius.

II. SĄJŪDŽIO NARIAI

Sąjūdis LSS rėmuose

Akademinio Skautų Sąjūdžio nariai yra skautai be amžiaus ribos. Mūsų šeima labai skiriasi nuo įprastinės skautų organizacijos kuri paprastai pajėgia išlaikyti tik paauglius (skautus ir skautes iki maždaug 15-17 metų, skautus vyčius ir vyresnes skautes iki maždaug 20-22 metų) ir vadovus - skautininkus. Sąjūdžio tikslas yra jungti sakutiškos minties aukštojo mokslo siekiančius ir jį baigusius jų pačių naudai ir siekiant naudos skautybei. Sąjūdis pripažįsta, kad ne kiekvienas aukštąjį mokslą baigęs gali būti skautų rikiuotės vadovu - skautininku, tolygiai, kaip ir ir ne kiekvienas skautininkas gali būti Sąjūdžio nariu. Šie skirtumai yra svarbūs, nes pabrėžia skirtingas ir tarp savęs nesikryžiuojančias kryptis. Skautavimas vaikų ir paauglių amžiuje remiasi R. Baden-Pauelio (R. Baden-Powell) išvystyta metodika kuri nustoja savo veiksmingumo šiems baigiant bręsti. Skautai akademikai pratęsia skautavimo amžių perkeldami jį iš paauglių gamtinio, vyksminio pasaulio į subrendusių žmonių intelektualinę, mintinę ir bendruomeninę plotmę. Reikia pabrėžti, kad R. Baden-Pauelio metodas nustoja lavinamosios įtakos paaugliams bręstant, kai akdemiška skautija, pritaikiusi skautybės metodiką, pajėgia tarnauti ir vystyti bręstantį ir jau subrendusį asmenį! Suglaustai tariant, **skautai akademikai mokymąsi žaidžiant pakeitė į mokymąsi dirbant.**

Sąjūdžio samprata rodo, kad skautais akademikais gali būti tik su skautija susipažinę ir ją pergyvenę. Tradiciniai, kandidatais į K! „Vytis“ ir ASD būdavo priimami tik skautišką mokyklą baigusieji, t. y. skautai vyčiai ir vyresniosios skautės.[1]) Matome, kad **skautų akademikų programa yra logiškas skautavimo, skautų vyčių ir vyresniųjų skaučių programos tęsinys.**

NARIAI IR JŲ ELGESYS

Akademiniam Skautų Sąjūdyje yra trys narių rūšys: tikrieji arba pilnateisiai nariai, (senjorai, tikrosios narės), filisteriai ir garbės nariai. Kandidatai (K! „Vytis“ senjorai ir ASD kandidatės) griežta prasme nėra nariai, nors jiems leidžiama svečių teisėmis dalyvauti beveik visuose (išimtys: jautrių vieneto reikalų ir kandidatų priėmimo svarstymas, spalvų suteikimo apeigos, Sąjūdžio ar jo vienetų atstovavimas) Sąjūdžio ir jo vienetų įvykiuose.

Sąjūdis nėra organizacija, kurioje nariams viskas yra galima. Skautiškos elgesio normos jiems yra privalomos. Šalia skautams bendrų reikalavimų, Sąjūdis iš narių dar reikalauja korporacijoms įprasto gero elgesio, vidinės ir išorinės drausmės, paklusnumo Sąjūdžio įstatams, nuostatams, reguliavimams ir rinktiems vadovams, broliško elgesio kitų narių atžvilgiu, ženklų gerbimo ir ryšio palaikymo. Sąjūdžio nariai taip pat negali priklausyti [2]) kitoms ideologinėms korporacijoms ir sambūriams.

Nekartojant visų skautams ir akademikams privalomų elgesio taisyklių, derėtų prisiminti bent dažniausiai pamirštamas normas kurios praeityje atrodydavo visiems savaime suprantamos, bet šiandien dažnokai suabejojamos. Būtent, prisimintina, kad —

a) **Ak. Sk. Sąj. yra tarsi didelė ir tamri šeima.** Sąjūdžio nariai yra visuomet draugiški ir paslaugūs vieni kitiems. Jie gerbia vyresniuosius amžiumi ir pareigomis vidiniai ir išoriniai.

b) **Nariai,** viešose vietose ir ypač Sąjūdį atstovaudami, **išlaiko skautui akademikui deramą orumą** savo laikysena, rūbais, elgesiu ir kalba.

c) **Sąjūdį atstovaudami, skautų eilėse ir sueigose** akademikai dėvi K! „Vytis“ ar ASD ženklelį ir spalvas. Kepuraitės dėvėjimas nėra privalomas.

d) **Pabrėždami rūkalų ir svaigalų neigiamą įtaką,** akademikai susilaiko nuo jų naudojimo sueigose ir dėvėdami uniformą.

e) **Ryšio palaikymas** su savo organizacija yra privalomas visiems nariams. Nariai, kurie nedalyvauja sueigose, nemoka nario mokesčio ir neatsako į valdybos paraginimus, nėra verti būti Ak. Sk. Sąj. nariais.

JUNJORAI IR KANDIDATĖS

Sąjūdis auga kviesdamas pageidaujamų savybių jaunuolius-studentus [3]) tapti K! „Vytis“ junjorais ar ASD kandidatėm. Norintieji tapti junjoru ar kandidate turi išpildyti sekančius reikalavimus:

a) pažinti pilnateisį Sąjūdžio narį (senjorą, tikrąją narę, filisterį ar garbės narį) ir būti jo ar jos pakviesti ir rekomenduoti.

b) įteikti atatinkamam vienetui prašymą ir gyvenimo aprašymą curriculum vitae) kuriuo pareiškiamas noras įstoti į K! „Vytis“ ar ASD.

c) pakvietimą gavus, dalyvauti bent vienoje vieneto sueigoje svečio teisėmis.

d) būti priimtam kandidatu vieneto balsų dauguma arba bent junjorų tėvūno ar kandidačių globėjos sprendimu.

Teisė duoti pasižadėjimą ir gauti K. „Vytis“ ar ASD spalvas paprastai įgyjama po 2 semestrus trunkančio kandidatavimo ir ne anksčiau antrų studijų metų (2-ro kurso) pradžios. Kandidatavimo metai yra reikalingi susipažinimui su Sąjūdžio, narių pažinimui ir K! „Vytis“ junjorų ar ASD kandidačių programos reikalavimų įvykdymui.

Junjorų ir kandidačių paruošimas pareina nuo vieneto ir K! „Vytis“ junjorų tėvūnų ir ASD kandidačių globėjų pastangų. Sekančios gairės yra siūlomos geresniam šio darbo įvykdymui:

a) K! „Vytis“ ir ASD valdybų junjorų tėvūnas (kandidačių globėja) tvarko visus junjorų (kandidačių) ruošimo reikalus ir talkina medžiaga ir patarimais vienetų junjorų tėvūnams (kandidačių globėjoms). Sėkmingesniam savo darbo įvykdymui jie turėtų kviesti talkon vyresnius Sąjūdžio narius-filisterius.

b) Kiekvienas junjoras ir kandidatė privalo turėti tėvūno — globėjos patvirtintą senjorą, tikrąją narę ar filisterį savo globėju. Globėjas padeda kandidatui ruoštis programos reikalavimams ir kandidatą prižiūri visą kandidatavimo laiką.

c) Kiekvienas junjoras ir kandidatė asmeniškai susipažįsta su Sąjūdžio skyriaus nariais. Kaip priemonė susipažinimui reikalutina, kad kandidatai surinktų visų narių parašus su jų pastabomis.

d) Skautybės pagrindų žinojimas ir skautiškos praktikos pasisavinimas yra privalomas visiems Sąjūdžio nariams. Junjorai ir kandidatės skatintini dirbti skautų vienetuose ir tęsti skautiško patyrimo įgijimą (patyrimų laipsniai, skautų vyčių, vyresniųjų skaučių programos, aktyvus dalyvavimas iškylose, stovyklose, laužuose ir kt. užsiėmimuose). Skautiškas kandidatų paruošimas atliktinas susitarus su vietos skautų vienetų vadovais.

e) Junjorai ir kandidatės ruošia tėvūno (kandidačių globėjos) patvirtinto turinio temas. Temos yra skaitomos lietuvių kalboje K! „Vytis“ ar ASD sueigose, kuriose jos gali būti priimtos arba patartos pataisyti ir pakartoti. Apie temų skaitymą praneština Ak. Sk. Sąj. ir FSS skyriaus pirmininkams.

f) Junjorai (kandidatės) gali būti pristatomi pasižadėjimui duoti tik jų globėjams rekomendavus ir junjorų tėvūnui (kandidačių globėjai) pristačius. Spalvų suteikimas atliktinas Ak. Sk. Sąj. metinėje šventėje tik vieneto senjorų (tikrųjų narių) sueigai pristatymą patvirtinus.

SENJORAI IR TIKROSIOS NARĖS

Aukštąjį mokslą einą junjorai ir kandidatės, davę iškilmingą (ir ne viešą) pasižadėjimą, tampa pilnateisiais K!„Vytis“ ar ASD nariais. Senjorai ir tikrosios narės yra K!„Vytis“ ir ASD gyvenimo sprendėjai, jo vykdytojai, šių vienetų valdybų nariai.

Senjorai ir tikrosios narės studentiškose gretose išbūna tarp 3 ir 5 metų, t. y. ne ilgiau kaip du metus po pirmojo aukštojo mokslo laipsnio gavimo (diplomo, bakalaurato). Šiam laikotarpiui suėjus, jie privalo būti perkelti į Filisterių Skautų Sąjungą ir nustoja aktyvių (balsuojančių) K!„Vytis“ ar ASD narių teisių.

FILISTERIAI

Filisteriai yra vyresni K!„Vytis“ ir ASD nariai kurie dėl savo amžiaus, savitų gyvenimo sąlygų (darbas, šeima, visuomeniška veikla) buriasi vyresniems skirtoje Filisterių Skautų Sąjungoje. FSS nariais yra tiek aukštąjį mokslą baigę, tiek aukštesnių mokslo laipsnių siekią filisteriai, tiek ir senjorai ir tikrosios narės, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių pradėto mokslo nebaigė, bet dėl savo amžiaus netinka K!„Vytis“ ir ASD gretose.

Vyresnių Sąjūdžio narių atskyrimas nuo studentų vienetų remiasi grynai praktiškais sumetimais. Tai daroma stengiantis apsaugoti abiejų korporacijų studentišką pobūdį ir siekiant išvengti galimos vyresniųjų dominacijos, kuri lengvai atbaido dar jaunesnius kandidatus nuo įstojimo į „amžiumi seną“ vienetą.

Senjorų ir tikrųjų narių kėlimas į filisterių eiles yra atliekamas FSS skyriaus valdybos nutarimu (apie tai pranešant atatinkamo vieneto valdybai) remiantis arba paties nario prašymu arba K! „Vytis“ ar ASD skyriaus valdybų pristatymu. Senjoro ar tikrosios narės perkėlimas į Filisterių Skautų Sąjungą yra administratyvus ir nėra surištas nei su naujo įžodžio ar pasižadėjimo davimu, nei su spalvų pakeitimu. Jie lieka K! „Vytis“ ar ASD gretose pagal tradicijas ir nešioja spalvas ir turi teisę dalyvauti visuose šių vienetų įvykiuose. Filisterių dalyvavimas studentiškų vienetų gyvenime, žinoma, nebėra tolygus jų ankstyvesniai padėčiai — jie skatinami susilaikyti nuo jaunesnių narių dominavimo, griežtos kritikos, kišimosi į sprendimus. Filisteriai studentų vienetuose tampa tarsi stebėtojai, patarėjai ar, valdybai pakvietus, gali būti specifinių uždavinių vykdytojai. Skyriaus gyvenamuosius reikalus svarstant, filisteriai nebalsuoja, palikdami sprendžiamą galią jaunesniems.

Tradicinis filisterių susilaikymas nuo balsavimo sprendžiant K!„Vytis“ ar ASD reikalus laidoja jaunesniųjų teisę rikiuoti ateitį jiems priimtina kryptimi. Ateities krypties nustatymas yra rezervuotas senjorams ir tikrosioms narėms dar ir tuo, kad FSS negali priimti naujų narių, kurie nėra gavę K! „Vytis“ ar ASD spalvų.[1]) Ši padėtis yra dažnai vyresniųjų kritikuojama tariant, kad filisteriai yra labiau atsakomingi ir labiau prityrę bei susipažinę su Sąjūdžio pobūdžiu ir tradicijomis nei

jauni nariai ir todėl esą neteisinga tiek daug sprendžiamos galios palikti jauniesniems. Kritika atrodo teisinga tik ta prasme, kad filisterių patirtis gali padėti išvengti kai kurių klaidų. Iš kitos pusės, filisteriai turi puikias sąlygas dalyvauti ir patarti jaunesniems; jie gali taktiškai veikti leisdami senjorams ir tikrosioms narėms spręsti Sąjūdžio ateitį, kurią pastarieji paveldės. Sprendžiamoji galia reikalauja atsakomybės, o atsakomybė auklėja ir brandina žmones.

FSS yra pats skaitlingiausias vienetas Sąjūdyje nes jungia plačiausią amžiaus grupę.[5]) Filisterių amžiaus ir gyvenimo įsipareigojimų įvairumas nepaprastai apsunkina FSS vieneto veiklos vardiklio suradimą. Šio pasėkoje yra stipriai jaučiamas laikotarpinis ar net pastovus narių atitrūkimas nuo organizacijos. Klausimas turėtų sulaukti rimto dėmesio tiek vienetuose, tiek FSS valdyboje stengiantis rasti išraiškos galimybes bent ryškiausioms FSS narių grupėms.

FSS nariai skirstytini amžiaus ir šeimos padėties atžvilgiais į sekančias grupes:

a) jaunus filisterius, kurie savo jausmais ir draugystėm tebėra labai artimi senjorams ir tikrosioms narėms ir dalyvauja studentiškų vienetų gyvenime, o ypač pramogose.

b) bevaikės šeimas, kurios išsiskiria iš studentų savo šeimos padėtimi ir finansiniu pajėgumu. Ši grupė galėtų būti subjektyviai apibūdinta kaip gyvenimu besidžiaugiantys pramogautojai.

c) Priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus tėvus, kurie užimti augančios šeimos ir jos auklėjimo klausimais.

d) studentų tėvus

e) vyresnius filisterius.

Šios penkios grupės gali padėti suprasti priežastis dėl kurių vieni ar kiti filisteriai nustoja palaikę aktyvų ryšį su Sąjūdžiu. Kuone kiekvienai iš šių grupių yra galima rasti priimtiną užsiėmimą, pvz.:

a) — ryšio palaikymas tarp filisterių vieneto ir K! „Vytis“, ASD narių, kai kurių pareigų ir talkos vykdymas studentų vienetuose.

b) — Ak. Sk. Sąj. skyriaus vardu ruošiamų pramogų organizavimas.

c) — Skautų tėvų ir rėmėjų komitstų organizavimas, talkos skautų vienetams, iškylose, stovyklose ir pan.

d) — aktyvus dėmėsys ir dalyvavimas Ak. Sk. Sąj. skyriaus gyvenime, talka ir specifinių pareigų vykdymas valdybose ir pan.

e) — specialių nariui įdomių klausimų vykdymas.

Šalia išvardintų galimybių užinteresuoti kiekvieną filisterių amžiaus grupę, išvystytinos specialybių sekcijos kurios dirbtų ne vien vieneto ribose, bet korespondenciniu būdu viso Sąjūdžio plotmėje. Šių sekcijų organizavimui gal geriausiai galėtų pasitarnauti kaip tik e) grupės atstovai.

GARBĖS NARIAI

Skautijai, Sąjūdžiui ar tautai nusipelnę asmenys kartais yra ypatingai pagerbiami išrenkant juos K!„Vytis“ ar ASD garbės nariais. Įsidėmėtina, kad nei FSS, nei Ak. Sk. Sąj. garbės narių išrinkti negali. Šis faktas pabrėžia Ak. Sk. Sąj. korporantišką pradą ir ypač įprasmina vyresniųjų pagerbimą ir ryšį su jaunuomene — studentija.

Garbės nariai yra pilnateisiais K!„Vytis“ ar ASD nariai, tačiau jie, kaip ir filisteriai, susilaiko nuo balsavimo sprendžiant vienetų reikalus. Garbės nariai taip pat nemoka nario mokesčio ir gali priklausyti kitoms ideologinėms organizacijoms.

Vadovaujantis ankstyvesne praktika, K!„Vytis“ ir ASD vienetai gali taip pat suteikti nusipelnusiems asmenims savo skyriaus garbės nario titulą. Toks asmens pagerbimas neįpareigoja Sąjūdžio ir kitų jo vienetų ir yra grynai vietinio pobūdžio. Skyriaus garbės nario titulo suteikimas todėl gali sudaryti gana daug nesmagumų už vieneto ribų ir nėra rekomenduojamas.

Antras nusipelnusių Sąjūdžiui pagerbimo būdas yra suteikiant mecenato titulą. Sąjūdžio mecenatai paprastai išrenkami už jų išskirtino dydžio aukas ar kitokių medžiaginių vertybių dovanas.

1) Šis reikalavimas buvo K! „Vytis“ pakeistas iš kandidatų reikalaujant tik III-jo patyrimo laipsnio. Kandidatės į ASD iki šiai dienai privalo būti vyresniosios skautės.
2) Statutas pramato išimtį prieš 1933 metus spalvas gavusiems nariams.
3) Išimtinais atvejais yra priimami ir vyresnio amžiaus kandidatai.
4) Ak. Sk. Sąj. sueiga, įvykusi 5-oje Tautinėje Stovykloje, svarstė pasiūlymą dėl tiesioginio narių priėmimo į FSS, tačiau klausimas nebuvo išspręstas.
5) Vyriausias filisteris yra K! „Vytis“ garbės narys prof. Ignas Končius. Nežiūrint 82 metų jis niekad nenutraukė ryšio su Sąjūdžiu ir net kelias dienas nakvojo palapinėje 5-os Tautinės Stovyklos Akademikų pastovyklėje!

BUNDANT

Ar aš tariu pirmą kartą: rožė?
Anksčiau sakiau
ne tuos vardus.
Minutės
rišą pirštus
besvorės.
Aš lyg jaučiu...
Ir vėl bus per vėlu.
Dienos akys
atviros.
Naktis pasislėpė
blakstienoje.

1968.VII.6

VIENUMOJ

Aš perklausau tylą
paberto smėlio
sudūžusio mūsų stiklo
bejūryje krante pilių
ir mūsų pirmagimis
palaidotas tavo nuogume.

1968.V.1

Kęstutis Gaidžiūnas

Mūsų Šeima
V-TS

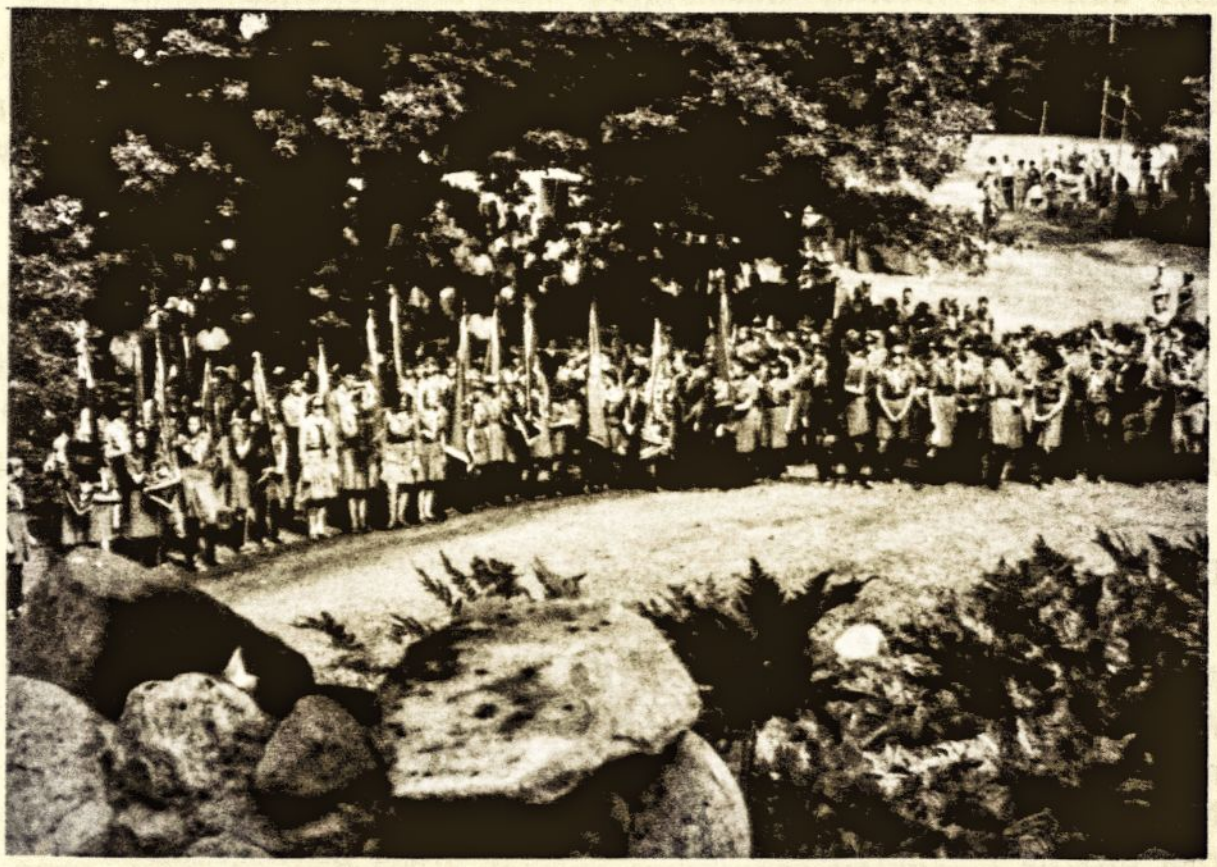

Nuotr. V. Bacevičiaus

Foto J. Tamulaičio

Nuotr. V. Bacevičiaus

Foto G. Peniko

Nuotr. V. Bacevičiaus

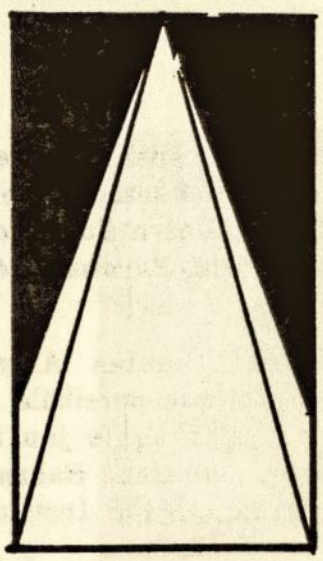

Mūsų Pastogėje

ČIKAGA

● Čikagos A.S.D., valdyba susideda iš sekančių narių: pirm .Voldemaras Šadauskas, vice-pirm. Alfredas Kleinaitis, sekr. Andrius Markulis, ižd. Bronius Žukauskas, arbiter elegantiarum Vilius Mikaitis, junjorų tėvūnas — Rimvydas Cinka.

● Į A.S.D. valdybą įeina sekančios sesės: pirm. Rita Baraitė, vice pirm. Rūta Domarkaitė, kand. globėja Gailė Pagirytė, sekr. Irena Baltramonaitė, ižd. Virginija Bobinaitė ir korespondentė Jolanta Raslavičiūtė.

● Čikagos skyriaus metinė šventė įvyko Gold Coast Inn lapkr. 9 d. Pagrindinis šventės kalbėtojas buvo fil. dr. Vytautas Černius, skaitydamas sociologinę paskaitą apie pasaulio ateitį. Meninę programą išpildė patys ASS nariai. Kandidatės bei junjorai sukūrė trejetą originalių škicų iš Amerikos bei Amerikos lietuvių gyvenimo. Sesių penketukas padainavo keletą lietuviškų populiarių dainų. Brolis Rimas Vėžys paskaitė savo poeziją.

● Šventės proga suruoštame lauže ASD narių spalvos buvo suteiktos sekančioms sesėms: Danguolei Radytei, Marijai Petrauskaitei, Nijolei Jurkutei, Jolantai Raslavičiūtei, ir sekantiems brol.: Gintaras Plačas, Andrius Markulis, Viliu sMikaitis, Voldemaras Šadauskas.

● Čikagos Filisterių visuotinis susirinkimas įvyko sausio 13 d. Artesian restorane. Įdomią paskaitą apie poeziją Lietuvoje patiekė rašytojas Kazys Almėnas. Po paskaitos nariai išsirinko naują valdybą, kuri susideda iš sekančių filisterių: Rimo Dirvonio, Danutės Korzonienės, Danguolės Bielskienės, Ramunės Kviklytės ir dar dviejų kviestų narių.

● Kovo 15 d. Čikagos filisteriai rengia dail. Kelečiaus parodą. Parodos komitetui vadovauja fil. Raimundas Merkys.

● Vasario 2 d. įvyko Vydūno kūrybos literatūrinė popietė, kurią surengė Čikagos A.S.S. skyrius ir Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija. Minėjime pagrindinė paskaitą skaitė fil. dr. R. Šilbajoris. Meninę programą išpildė Tėviškės parapijos choras. vadovaujamas J. Lampsačio. Vydūno kūrybą skaitė Vitalija Ruibytė, Eglė Aglinskaitė ir Marija Smilgaitė. Skaitytojus scenai paruošė aktorius Stasys Pilka.

● Čikagos akademikai redaguoja tėvo Kezio ruošiamos Tautinės stovyklos filmos Akademikų Skautų dalį. A.S.S. dainininkų grupė taip pat yra pakviesta visoje filmoje atlikti reikiamas skautiškas dainas.

● Kalėdų vakare Vyčių salėje Korp! Vytis ir ASD surengė linksmus šokius Čikagos jaunimui.

● Naujų metų proga Čikagos akademikai stovyklavo ir slidinėjo Caberfae kalnuose vidurio vakarų ASS žiemos stovykloje.

LOS ANGELES

● Los Angeles skyriaus naują ASD valdybą sudaro sekančios sesės: pirm. — Giedra Gustaitė, sekr. ir ižd. — Daiva Jušionienė, arbiter eleg. — Dalia Aušrotaitė, kandidačių globėja — Gražina Prušinskaitė ir Danguolė Razutytė — korespondentė.

● Prieš Kalėdas L. A. akademikai turėjo dovanų pasikeitimo sueigą. Sueiga ir vaišės įvyko pas sesę kand. I. Šepetytę.

● Kalėdų vakare Tautiniuose Namuose įvyko Kalėdiniai šokiai. Šokiai praėjo su dideliu pasisekimu.

● Sesės Danguolė Razutytė, Giedra Gustaitė ir Danutė Tūmenaitė, Kalėdų proga L. A. County Dept. papuošė lietuviškais motyvais kalėdinę eglutę ir surengė lietuviškų išdirbinių mažą parodėlę. Šį įvykį gražiai paminėjo ir amerikiečių spauda.

● Kas pirmą mėnesio penktadienį Bendruomenės namuose Akademikai skautai įrengia kavinę į kurią visas L. A. jaunimas gali susirinkti pasišnekučiuoti ir padainuoti.

● Padėkos dienos savaitgalyje „Big Bear" vietovėje įvyko tradicinė Los Angeles skyriaus rudens stovykla. Stovyklos metu Rimas Dūda skaitė paskaitą gvildendamas lietuviškumo klausimą ir Danutė Tūmenaitė pateikė temą „Skautai ir Akademikai".

● ASS metinė šventė įvyko spalio 16 dieną. Šventės metu spalvas gavo 4 sesės ir vienas brolis: Gražina Vilkaitė, Daiva Jušionienė, Danutė Tūmėnaitė, Danutė Barauskaitė ir Vincas Šeštokas.

● Aktyvus akademikas skautas Aloyzas Mučinskas su žmona Ramute persikėlė gyventi į Čikagą. Taip pat Čikagoje jau nuo rudens semestro gyvena sesė Genė Babrauskaitė kur ji lanko Čikagos Meno Institutą.

● L. A. akademikai sveikina sesę Juliją Avižienytę ir Jurgį Fledžinską sumainiusius aukso žiedus.

● Sveikiname fil. Vidą ir Gidą Radvenius sulaukusius sūnaus Tauro.

Išvyka į Stratford, Ontario, kur spalio 9 d. įvyko „Shakespearean Festival". Ten atsilankė apie 30 narių iš Detroito, Clevelando ir Čikagos. Tuo metu buvo statoma „Romeo ir Juliet". *Nuotr. R. Griškelio*

Viršuje: Čikagos Metinės Šventės proga buvo įteikiami medaliai filisteriams R. Dirvoniui, D. Korzonienei ir V. Mikūnui už jų darbus mūsų tarpe.
Apačioj: Naujos Čikagos Skyriaus Valdybos. Sėdi iš k. į d. A.S.D. kand. globėja G. Pagirytė; sekr. I. Baltramonaitė; pirm. R. Baraitė; vice pirm. R. Domarkaitė; ižd. V. Bobinaitė ir korespondentė V. Raslavičiūtė. Stovi iš k. į d. K! Vytis arbiter elegantiarum V. Mikaitis; ižd. B. Žukauskas; sekr. A. Markulis; pirm. V. Šadauskas; Antanas Rauchas; vice pirm. A. Kleinaitis ir junjorų tėvūnas R. Cinka.

Nuotraukos J. Tamulaičio

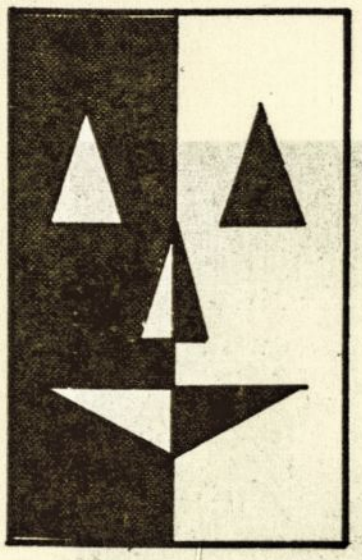

Sumuštinis

MADA IR SKYLĖ LUBOSE

Alg. Pabijūnas

Šis rašinys buvo spausdintas Lietuvos komunistinio jaunimo žurnalo „Jaunimo Gretos“ 1967 m. birželio mėn. laidoje (Nr. 6/271). Jis įdomus, nes savo mintimis, lygiai tinka bet kuriam pasaulio kraštui rytuose ir vakaruose. Rašinys įdomus ir kalbine prasme — tarptautinių žodžių gausumu ir kai kurių naujadarų naudojimu. Redaktorius suskaičiavo 7 naujadarus ir 25 tarptautinius žodžius. Ar galite juos išvardyti ir pasiūlyti lietuviškas atatikmės?

Kai tavo kambario lubose santechnikai prakala skylę, nori nenori, turi sužinoti viršum tavęs gyvenančių kaimynų paslaptis... I tą skylę aš prigrūdau senų laikraščių, bet garsas vis tiek praeina. O ausų juk neužsikimši... Kartais, kai antrame aukšte gyvenantis vaikinukas Ženia septynioliktą kartą iš eilės paleidžia plokštelę „lietus lietus be galo...“ aš išeinu pasivaikščioti... Ženia mėgsta garsią muziką. Tokią, kaip mūsų kino teatruose prieš pradedant seansui. Kad girdėtų visas kvartalas. Turi jis ir daugiau plokštelių, turi ir gitarą, — tiesa, aš jos nemačiau, bet iš garso galima spręsti, — su viena styga.

O kai kad vietoj muzikos girdžiu verkiant moterį. Ta gaili, beviltiška rauda smelkiasi į širdį, kelia nerimą. Aš nebegaliu nieko dirbti ar skaityti, ir mane apima pasiutimas. Rodos, užlipčiau į antrą aukštą, numaučiau tam vaikigaliui kelnes ir gerai įkrėsčiau...

O vaikinukas, dėl kurio verkia, sielvartauja motina, dar nė duonos pats neužsidirba, dar tik šiemet vargais negalais išsikrapštė iš mokyklos suolo. Ir jų jokį kriminalinį nusikaltimą dar nebuvo nutvertas...

Taip, toksai vaikinukas, kokį dabar neretai gali susitikti gatvėje — skambinantis gitara, dėvintis plačias kelnes ir auginantis ilgus plaukus.

Šiandien daug kalbama ir rašoma apie jaunimo auklėjimą, ieškoma įvairių negerovių šaknų ir priežasčių. Ir pasigirsta balsų, kad, girdi, ne paskutinė vieta čia tenkanti madoms...

Prietaringi, man atrodo, tie žmonės, kurie pyksta ant daiktų.

Kol gyvas, neužmiršiu, kaip kitados universitete, grupės komjaunimo susirinkime buvo diskutuojama apie vienos komjaunuolės rausvai dažytus nagučius...

Juokinga, kai kitados užkietėję plačiakelniai, po ilgos ir skausmingos evoliucijos, tapę įsitikinusiais siaurakelniais, šiandien pyksta, žiūrėdami į vėl platėjančias kelnes.

Dabar kai kuriems jaunuoliams patinka viršuje aptemptos, o nuo kelių platėjančios, „techasiškosios" kelnės. Man atrodo, jeigu tokios kelnės gerai pasiūtos, jeigu jos vaikinui tinka, ir svarbiausia, jeigu jis turi visiškai tiesias kojas, tegu ir dėvi sau sveikas.

Aš nesu ir gitaros priešas. Tai geras muzikos instrumentas. Tik visų pirma, reikia turėti klausą, mokėti gerai skambinti ir nepamiršti, kur tai tinka, o kur — ne.

Bet jeigu vidurnaktį po tavo langu pradeda koncertuoti gauja pusgirčių gitaristų, į gitarą pradedi žiūrėti nebe taip šiltai... Laimė, pagalvoji, kad dabar madingos gitaros, o ne būgnai...

Antra vertus, argi protingas vaikinukas ir geras gitaristas turi mesti šį instrumentą vien todėl kad gitarą nešiojasi gatvėmis besišlaistantis bukagalvis!

Juokingas tas žmogus, kuris aklai lekia paskui madą, bijodamas atsilikti ir pasirodyti... juokingas. Kitados pažinau vaikiną, kuris turėjo ilgus, juodus, gražius garbanotus plaukus. Kitokio jo ir negalėjau įsivaizduoti. Ir kartą susitikau jį pasišiaušusį „ežiuku". „Gal į blaivyklą buvai patekęs!" — klausiau. „Ką tu, — sako, — dabar tokia mada!"

Žinoma, šypsena kelia vaikinukas, kuris bemėgdžiodamas bitlzus, ant savo galvos sumano sukurti tokią „menišką netvarką"; tikrai neišminčiaus kaktą užmaskuoja skystučiais plaukeliais, iš po kurių kyšo tik šlakuota nosis ir pusė akies. Ką padarysi, vyras jaučiasi novatorius, mano įžvelgęs gerokai toliau už kitus.

Ir visai natūrali, tiesiog šlykšti mada — atrodyti panašiam į mergaitę. Tiesa, mūsų gatvėse tokių berniukų - mergaičių nedaug.

Mados turi savo dėsnius. Juose nemaža paradoksų, prieštaravimų. Neverta nuo mados atsilikti, negerai ir aklai, nekritiškai ja sekti.

Bet nepamirškime, mados ateina ir praeina. Joms pavaldus tik daiktų pasaulis. Jokios mados negali daryti įtakos žmogaus dvasiniam pasauliui. Malonu matyti skoningai ir madingai apsirengusią merginą. Bet aš visai kitaip žiūriu į ją, kai žinau, kad ji gėdijasi išeiti į gatvę su paprasčiau apsirėdžiusia, iš kaimo atvykusia senute motina.

Man patinka, kad dabar vaikinai santūrūs, lakoniški, nemėgsta falšo ir veidmainiavimo, kvailos patetikos ir saldaus sentimentalumo. Bet iš kur kartais tas nejautrumas, grubumas, įžūlumas, tasai ciniškas žvilgsnis — „as nieko nebijau, nieko nesigailiu, nieko netrokštu"?...

Aš suprantu jauną žmogų, kuris nori būti savarankiškas, laisvas, nepriklausomas, siekia dvasinės autonomijos. Bet nelaimė, kad jaunuolis užmiršta, kad jis — ne pasaulio ašis, kad jis žmogus tokių pat žmonių tarpe. Ne, jokios dienos mados negali atstoti, pakeisti svarbiausių žmogaus dvasinių vertybių. Ir juoko vertos tos „intelektualios" kalbos apie kažkokį madingą, šiuolaikinį žmogaus dvasinio pasaulio modelį.

NAUJADARAI:

„santechnikas“ — sanitarijos įrengimų technikas, žmogus, kuris įtaiso arba taiso vandentiekio ir kanalizacijos įrenginius. Angliškai — „plumber“, vokiškai — „Rohrleger“, prancūziškai — „plombier“, ispaniškai — „plomero“, rusiškai — „vodoprovodčik“.

„techasiškos“ kelnės — svetimžodis, kildintas iš JAV valstijos Texas, turėtų būti rašoma — „teksasiškos kelnės“.

„ežiukas“ — vyriška šukuosena, primenanti ežio kailį, skolinys iš rusų kalbos — „jožik“, angliškai — „crew cut“.

„blaivykla“ — vieta policijos nuovadoje, kurioje neblaivūs, girti, laikomi iki išsipagirios. angliškai — „drunk tank“

„bitlzas“ — fonetiškas skolinys iš anglų kalbos — „beatles“

„novatorius“—naujenybių išradėjas, pradininkas, eksperimentuotojas, skolinys iš rusų kalbos — „novator“. Angliškai — „innovator“

„pavaldumas“ — pasidavimas įtakai, įsakymams, valdžiai, vadovavimui. Anksčiau „pavaldus“ reiškė daiktą kuris gali būti paveldimas, kai pokario Lietuvoje ši prasmė reiškiama žodžiu „paveldas“, arba „paveldimas“, „paveldimumas“, „paveldumas“.

SVETIMŽODŽIAI:

plokštelė—patefono garso įrašas ant kokios nors medžiagos skritinio. Vertinys iš rusų kalbos — „plastinka“. Angliškai — „record“, vokiškai — „Schallplatte“, prancūziškai — „disque“, ispaniškai — „disco“.

kinas — judomųjų paveikslų demonstravimo teatras, salė su įrengimais jiems peršviesti Skolinys iš rusų — „kino“. Angliškai — „movie theatre, house“, prancūziškai — „cinema“, vokiškai — „Kino“, „Lichtspielhaus“, „Lichtspieltheater“, ispaniškai — „cine“, „cinematografo“.

seansas — nenutrūkstamas laikotarpis kurio metu vyksta koks nors vaidinimas, pasirodymas, vaizdavimas.

SKAITYTOJAI RAŠO

Džiaugiuose matydamas MV „atgimstant“; prieš kelis metus atrodė, kad akademikų norai ir plunksnos išdžiūvo ir MV užmigo apatijos miegu... Geriausios sekmės visiems darbą dirbantiems!

Julius Špokevičius
Dorchester, Mass

Mielas Broli,

Ačiū už MV siuntinėjimą veltuj. Tai mums labai padeda. Tarp kitko, tai vienintelis laikraštis-žurnalas, kuris tokią dovaną mums suteikė.

Nuožirdžiai,

Sesė Jurgita
Putnam Bendrabutis

No. 5 **LAPKRITIS - GRUODIS** **1968**

LEIDŽIA:
Akademinis Skautų Sąjūdis

REDAKTORIUS:
Rimantas Griškelis, 6651 So. Whipple
Chicago, Illinois 60629

REDAKCIJOS BENDRADARBIAI:
Ramunė Kviklytė, Irena Srugytė, Vytautas Germanas

ADMINISTRATORIUS:
Jonas Tamulaitis, 6818 So. Claremont St.,
Chicago, Illinois 60636

TECHNIKINE PRIEŽIŪRA:
Pijus Bielskus, Vytas Miselis

SPAUSDINA:
M. Morkūno spaustuvė, 6051 So. Ashland Ave.,
Chicago, Illinois 60636

PRENUMERATOS KAINA:
Metams: JAV ir Kanadoje $4.00; D. Britanijoje 1 sv.; kitur $2.00 (JAV). Metinė Garbės Prenumerata $10.00. Prenumeratą ir aukas prašome siųsti Administratoriui. Straipsniai su autorių pavarde, slapyvarde ar inicialais nebūtinai išreiškia skautų vadovybės, leidėjo ar redakcijos nuomonę. Rankraščiai redakcijos nuožiūra yra taisomi kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

L. A. Korp! Vytis skyriaus vardu įteikiu $75.00 padengti „Mūsų Vytis“ išlaidas. Linkiu daug sekmės sekančiuose numeriuose.

Ad Meliorem!

senj. A. G. Leškys

Sveikindamos Mūsų Vytis redakcijos ir administracijos visus pareigūnus su 1969 metais ir linkėdamos geriausios sekmės jūsų darbuose, siunčiame savo kuklią auką laikraščiui paremti.

Clevelando Skautininkių Draugovė

ALp 3088
L.arch

90.775. 198.

MŪSŲ VYTIS PRENUMERATA

Mūsų Vytis. Akademinio skautų sąjūdžio žurnalas.

Mūsų Vytis administracija:

Mūsų Vytis
c/o Jonas Tamulaitis
6744 S. Oakley Avenue
Chicago, Illinois 60636

Prašau 1969 m. **Mūsų Vytį** siuntinėti:

.....
Vardas ir pavardė

.....
Nr. ir gatvė

.....
Miestas, valstija - valstybė, zip code

Prašome pažymėti tinkamuose langeliuose:

- ☐ $10.00 Garbės prenumerata
- ☐ $5.00 1969 m. prenumerata J. A. V. ir Kanadoje.
- ☐ $2.00 užsienyje.
- ☐ Skola už 1968 m., 19..... $ .....
- ☐ Auka $ .....
- ☐ Nauja prenumerata.
- ☐ Atnaujinta prenumerata.

viso: $ .....

Data ..... Parašas .....

DĖMESIO — ADRESO PAKEITIMAS

Prašau nuo š.m. ..... mėn. ..... d. „Mūsų Vytį“ siuntinėti sekančiu adresu:

.....

Vardas ir pavardė

.....

Nr. ir gatvė

Naujas

.....

Miestas, valstija - valstybė, zip code

.....

Vardas ir pavardė

.....

Nr. ir gatvė

Senas

.....

Miestas, valstija - valstybė, zip code

Data ..... Parašas .....